

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancați nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimite.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pub-
licăm mai dese după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 5 fr. pe an.
Se printră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dușul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 186.

Brașov, Sâmbătă 23 August (5 Septembrie).

1903.

Nemții austriaci se mișcă.

Când, după loviturile grele, ce a trebuit să le sufere monarhia habsburgică în războaiele de la 1859 și 1866, s'a înființat dualismul, luându-se ca basă a lui egemonia Germanilor în Austria și aceea a Maghiarilor în Ungaria, mulți dintre bărbații politici nepreocupați și prevădători diceau, că acest dualism nu va pute dăinui, fiind-că a fost clădit pe un fundament șubred. Unii mai sanguinici, erau de părere atunci, că noua constituție dualistă abia va avea viață mai lungă, decât absolutismul nemțesc. Alții însă, cu sânge mai rece și mai esperti, diceau că esperimentul dualist va avea în tot cazul o durată mai lungă decât acela din era Bach, fiind-că a fost introdus sub forme constituționale.

Cei din urmă au avut dreptate. Etă că acum se implinesc deja 36 de ani de la inaugurarea sistemului actual dualist. A trăit așa-dér acest sistem de trei ori pe atât ca cel absolutist, care s'a prăbușit după 12 ani. Au contribuit la acesta nu numai forma de guvernare constituțională, ci și constelația generală politică, apoi îndelungata pace, de care s'a bucurat monarhia în intervalul acesta de 36 de ani.

Cine va pute cu toate aceste afirma astăzi, că actuala constituție dualistă, prin care se stabilesc afacerile comune, adică uniunea reală între ambele state, este asigurată pentru viitor, că nu mai e pericol să cadă și sistemul dela 1867, cum au căzut cele anterioare?

Înainte c'un an se puteau ceti în foile oficiose ale guvernelor dela Viena și Budapesta imnuri ditirambice, în care se înălțau succesele uimitoare ale formei de guvernare dualiste. În momentele de față a amuțit și acest cântec al oficioșilor. Și ei au început să dubiteze, er refrenul lor cel mai prospăt nu ne vorbește decât de marile pericole, ce amenință

nu numai pe vâslași, ci însași corabia dualistă.

Aici au ajuns așa-dér lucrurile după 36 de ani! În acest timp puține s'au schimbat spre bine, mai multe spre rău.

Nu voim să cumpenim acum binele cu răul, ce le-au adus cu sine era dualistă, ci constatăm, că criza, dintr'una parțială ungară, ce a fost până acuma, a ajuns deja o criză generală austro-ungară.

Momentul, ce ne indică acesta în mod neîndoios, este mișcarea partidelor și națiunilor din Austria pro și contra postulatelor naționale maghiare relative la armata comună.

În zilele aceste atât Germanii, cât și Cehii și Polonii din Austria vor ține conferențe spre a lua poziție față cu cele ce se petrec în Ungaria. Despre Cehi și Poloni se scie, că ei urmăresc cu mult interes luptele Ungurilor pentru introducerea limbii maghiare ca limbă de comandă și de serviciu în armata comună, că se pregătesc a trage consecințele și a pretinde să li se facă și lor aceleași concesii naționale, ce eventual se vor face Maghiarilor. Slovenii la rândul lor vor ridica și ei pretențiuni analoge.

Cea mai caracteristică e însă mișcarea Germanilor austriaci, care a fost inaugurată zilele aceste de către comitetul de patru, ce l'au fost instituit partidele germane ale Reichsrath-ului în Iunie a. c. pentru ca să vegheze asupra intereselor lor comune.

Acest comitet s'a dus la ministru-președinte Koerber și i-a cerut să convoce cât mai grabnic parlamentul, pentru ca acesta să pôtă lua poziție în chestiunile afacerilor comune dualiste, cari ating pe Austria tot așa de mult, ca pe Ungaria.

Starea de *ex-lex* din Ungaria are urmări păgubitoare și pentru Austria, ceea-ce se vede și din dispoziția ministeriului de război, care reține sub steag și în Austria pe cei

ce-și termină în Octomvre a. c. serviciul de trei ani, încă până la finalul anului. Germanii cer deci să se pronunțe și Reichsrathul înainte de ce s'ar lua deciziuni definitive în chestiunea postulatelor maghiare. Ei întâmpină greutăți la guvern, dăr sunt decisi a merge înainte. Lunii se va întruni comitetul esecutiv al partidelor germane.

Firește, că mișcarea Nemților austriaci turbură mult pe cei din Budapesta. Cine le dă Nemților dreptul de a se amesteca în trebile postulatelor unguresci? Nemții răspund cu sânge rece dualismul — pactul, ce avem să-l încheiăm cu voi, ni-l dă! Ori că dualismul și pactul nu mai numără, de când e vorba a se ceda postulatelor independenștilor maghiari?

Voce rusescă despre România.
Organul ministeriului de externe român „L'Indépendance Roumaine“ publică un forte interesant articol apărut în ziarul rusesc „Znamea“ (Știința) din Petersburg, care se ocupă cu România. Etă ce scrie toia rusescă:

„Suntem departe de a pute nesocoti România. Mai mult încă suntem îndemnați, că decât împrejurările ne-ar pune în fața în măsură de a nelege între Austro-Ungaria și România, tot câștigul și preferințele noastre ar fi de partea unei alianțe cu România. Și acesta nu numai fiind-că interesele ce le avem în Peninsula balcanică sunt în realitate opuse celor austro-ungare; nu numai fiind-că Austro-Ungaria va fi pururi vrășmașă noastră atât în nisuințele noastre panslaviste, cât și în nisuița către Bosfor, — dăr și din cauza compunerii eterogene a acestei țări de rase diferite, ceea ce slăbește puterile sale, precum și spiritul sên național.

„Cu totul altfel e cu România. Acestă țără a propășit într'un mod uimitor în timpul ultimului pătrar de veac, într'un mod cu adevărat uimitor atât sub raportul intelectual și economic, cât și sub acela al conștiinței naționale. Pe o suprafață de mai bine de 133.000 de verste pă-

trate trăesce o populație de 7 milioane suflete, formând un popor aprôpe cu totul omogen, vorbind aceeași limbă, având aceeași religie ortodoxă ca și noi Rușii, putând în cas de război să arunce în foc o armată regulată de 200.000 omeni perfect disciplinați și a căror vitejie am constatat-o acum două decii și cincii de ani. Pe lângă acesta poporul românesc e puternic nu numai prin unire, dăr și sub raportul economic. România are un pământ rodnic, buna stare a populațiunei sale crește pe fie-care an, etă o garanție asigurând viitorul țării.

„E netăgăduit astăzi, că în cas de război cu Turcia, România s'ar înfățișa nouă nu numai ca o aliată naturală, dăr chiar ca o aliată indispensabilă. Mai mult, decât România s'ar alia cu Turcia, înainte de a trece pe teritoriul turcesc am să învingem în România pe un vrășmaș puternic. În casul de altă parte al unui război între Rusia și Austro Ungaria și Germania, alianța cu România ar săv pentru noi o însemnătate colosală; armata românească în spatele Austro-Ungariei ar săv pentru Rusia aceeași însemnătate ca și armata francesă în spatele Germaniei.

Demonstrație militară în Triest.
Din toate părțile țării sosesc sciri despre nemulțumirea, ce domnesce la soldații din anul al treilea de serviciu din cauza ordinului prin care sunt ținuți sub stég până la finele lui Decemvrie. Soldații unui regiment din Budapesta au declarat, că ei nu se vor supune ordinului.

Ceea-ce s'a petrecut în Triest e un semn forte serios. Soldații din al treilea an ai regim. 97 de infanterie au înscenat o demonstrație șiua namiada mare pe Via Corso. Ei începură să cânte Marseleles francesă în care timp multime uriașă de public se adună în jurul lor, care îi încuragia. Soldații strigau:

— Nu servim mai mult de 31 Septembrie!

— Jos ministrul de război!
Un sergent care sosi, provocă pe demonstranții să se împrăscie, ori să se retragă în casarme. Ei însă începură să demonstreze cu forțe îndoite. Sergentul

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Din Nirvana.

(Urmare.)

Etă acum din ce se adapă ađi — după Max Nordau — o parte a publicului cetitor, jertfă a propriei superficialități și independențe spirituale, precum și a unei nenorocite sugestii sociale:

„Cartea, care vrea să ajungă a fi la modă, trebuie, ca înainte de toate, să fie neînțeleasă. Înțelesul este banal și bun numai pentru omeni de rând. Acea carte trebuie ca afară de asta să aibă un ton larg, dăr nu prea importun, și după scenele lubrice să urmeze explozii de plânsete și de dragoste pentru toți suferinșii și umiliții, sêu transporturi înflăcărâte de credință ardătoare în Dumnezeu. Istoriile despre strigoi plac mult, dăr numai când sunt înfășoșate sub o formă științifică, ca ipnotismul, telepatia, somnambulismul; jocurile de marionete, sêu indiviții cu aer

naiv, dăr vicleni, fac ca figurile vechi din balade să bălbăiescă ca copiii mici sêu ca proștii; și în fine romanele esoterice, în cari autorul dă a înțelege, că atiră numai de voința lui și ne-ar pute spune multe despre magie, kabală, fakirizm, astrologie și alte științi albe și negre.“ (pg. 32.)

Și în sfârșit, ca să mântuim cu Max Nordau, etă încă un mic tablou, care desvêlesce un mic colțisor din sufletul învălit în mister al degeneratului de ađi:

„La emotivitate și sugestibilitate se mai adagă și o dragoste de sine, care nu se observă într'o măsură așa de întinsă, la omenii sănătoși. „Eul“ sêu propriu apare într'un mod uriaș în interiorul istericului și-i copleșesce așa de mult orizontul sêu intelectual, încât îi ascunde tot restul universului. De asemenea el nu suportă neatenția celor-lalți. El vrea să-i dea și alții aceeași importanță, pe care și-o dă el. O trebuință continuă urmăresce și stăpânesce pe isteric, anume aceea de a se ocupa într'ega societate de persôna sa.“ (pg. 55.)

Astfel credem, că să comite un anachronism prea cutezat, când se afirmă, că teosofia, — fie în forma sa elină, iudaică, creștină, sêu budhistă, — a fost importată abia acum 30 de ani din India. Teosofie a esistat în toate epocile de criză și epuisare filosofică-culturală. Tôtă deosebirea se reduce acolo, că pe când toate sistemele mistice, pornind de la neoplatonism și oprindu-ne la budhism — și-au avut sistemul lor particular filosofic-religionar și reprezentanți reputați, pe atunci țînăra teosofie budhistă, care abia și-a trecut anul al 30-lea de existență, copia anachronistă și deplasată a budhismului, n'are nimic al sêu, nici sistem nici sistemisator în sensul mai serios al cuvântului. Din nimic se pare că a răsărit și în nimicul Nirvanei se va disolva.

Încă câte-va observări pentru tranșiție. Nu e țără, în care viața intelectuală a poporului să fi stat în dependență așa de pronunțată de curentele filosofice ale timpului, ca Germania de ađi. Mai ales începând cu prima jumătate a vécului

trecut ne apare viața culturală a poporului german în toate manifestațiunile sale (științe, ca științele naturale și istoriografia, viața religioasă și chiar și politica) adenc congrescută și imbibată de vederile, cari au frământat pe marii cugetători ai timpului. Filosofii Schopenhauer și Nietzsche decât n'au putut crea școlă propriu șiă în filosofie, au creat la tot cazul curent în literatură.

Astfel nu vom rămâne surprinși, când vom ađi vorbindu-se în istoria filosofiei mai nouă germane de o școlă romantică, alcătuită în primul rând de poeți și numai în al doilea rând de filosofi proprii șiși.

Școlă romantică germană — în fond școlă poetică — ia un loc aparte în istoria filosofiei mai nouă, într'u cât își fundează vederile filosofice pe sistemul filosofic al lui Fichte (1762—1814) și astfel e reprezentată alătura de filosofi în primul rând de poeți de sêmă ai Germanilor.

Idealismul subiectiv al lui Fichte, culminează în principiul, că „eu-“, subiectul este absolutul real, care sustrăgându-se

își trase sabia, soldații însă nu se spăriară, își descinseră baionetele și chipiurile le aruncară jos. Într'aceea sosi și patrula ca să-i prindă. Numai cu greu însă abia a putut aresta pe 6 din ei. S'a deschis o anchetă.

Mobilizare? Ziarul maghiar „*Hazánk*” scrie, că în Viena se țin actualmente conferențe militare foarte importante. Conferențele acestea nu stau în legătură cu criza din Ungaria, ci e vorba de măsurile militare care au devenit o necesitate față cu mișcările din Peninsula balcanică. Conferențele actuale nu sunt decât o continuare a hotărârilor ce s'au luat cu ocaziunea petrecerii regelui Carol la Ischl, unde s'a tractat despre o eventuală executare a dispozițiilor cuprinse în convențiunea militară de la 1897 încheiată între Austro-Ungaria și România. Statul major militar austro-ungar a pregătit deja planul de mobilizare a trei corpuri de armată, care ar fi chemate să sprijinească forța armată a României la cas când România, în vederea mișcărilor din Balcani s'au atacată din altă parte, ar fi silită să mobilizeze. Comandamentul corpurilor de armată din Sibiu, Timișoara și Agram au primit deja instrucțiunile necesare și în tot momentul se așteaptă mobilizarea lor. „N. Fr. Presse” din Viena și alte ziare trag la îndoială scirea acesta.

Proteste contra reținerii soldaților. Dr. Ludovic Halász, membru în reprezentanța comunală a orașului Oradea-mare, a prezentat primarului o moțiune, în care se relevă ilegalitatea ordinelor relative la reținerea soldaților peste termenul reglementar de serviciu. Dr. Halász propune, ca municipiul să trimită câte un memoriu atât ministrului de război, cât și camerei deputaților cu rugămintea să nu se execute de loc numitele ordine. Tot odată se face propunerea, ca în cas, când adunarea municipală ar primi moțiunea, ea să se trimită spre circulare și altor municipii.

Austriacii și postulatele maghiare.

Diarele ungurești sunt alarmate de cele ce se petrec în Austria față cu ninsunțele maghiare.

După cum se anunță din Viena, alaltăieri o comisiune de patru a comitetului executiv al partidelor germane a ținut o conferință, după care s'a prezentat la ministrul președinte Koerber. Membrii comisiunii erau: Dr. Gross (partidul german progresist), Dr. Derschatta (partidul popular german), Dr. Baernreither (partidul marilor proprietari constituționali și Dr. Lueger (partidul creștin social.) Timp de două ore au petrecut acești șefi de partide la ministrul președinte Koerber cerându-i să convoce imediat „Reichsrath”-ul, fiindcă situația în Ungaria și efectele ei asupra Aus-

triei, precum și pretențiunile naționale maghiare cer de urgență, ca parlamentul austriac să se declare în aceste cestiuni. Dr. Koerber însă a declarat, că înainte de Octombrie nu poate să convoce „Reichsrath”-ul.

Comisiunea s'a dus apoi la ministrul de război Pitreich, ca să intervină în afacerea reținerii soldaților sub stég peste timpul regular.

„N. W. Tgbl.” este informat din sorzinte acreditate, că:

Ministerul de război e pregătit pentru cazul când criza ungară s'ar prelunge și parlamentul unghiresc n'ar vota proiectul de recruți înainte de 1 Ianuarie. În cazul acesta ministrul de război are de gând să cheme sub stég *reserva de întregire* pentru completarea contingentului.

Prințul Windischgratz — următorul diarul vienez — a declarat de curând în numele celor trei grupări ale camerei seniorilor că în viitor nu vor vota *cheltueli militare urcate, decât i-se vor face Ungariei concesiuni, care s'gduie și slăbesc unitatea și consistența armatei.* De altă parte grupurile germane ale „Reichsrath”-ului sunt pe acel punct de vedere, că în *cesiunea armatei nu-i permis să li-se facă Maghiarilor nici o concesiune.*

Ce concesiuni li-se vor acorda Maghiarilor?

(Interviu cu un politician austriac.)

Un colaborator al diarului „*D. Volksblatt*” din Viena a intervievat dizele aceste pe un distins politician austriac asupra concesiunilor, ce li-se vor pute acorda Maghiarilor. Politicianul austriac a spus, că Majestatea Sa, înainte de a pleca la Budapesta a ascultat pe sfetnicii săi austriaci, care au fixat riguros marginile până unde ar pute merge concesiunile fără periclitarea intereselor Monarhiei. Atât Koerber cât și Pitreich i-au descoperit Majestății Sale, că decât s'ar face concesiuni peste aceste margini, unitatea armatei ar suferi. Majestatea Sa în convorbirile avute cu bărbății de stat maghiari nici n'a trecut cu o linie măcar peste acele margini.

La întrebarea diaristului, care sunt anume acele concesiuni, politicianul austriac a răspuns, că *limba maghiară* se poate introduce la regimentele maghiare, deoarece și până acuma tot limba acesta a fost usuală pentru instrucție și serviciul intern. (De sigur însă numai la regimentele maghiare, nu și la cele compuse din naționalități!) Introducerea limbii maghiare în *procedura militară* de asemenea nu poate primejdi unitatea, nici *permurtarea ofițerilor unguri* la regimentele ungare, precum și a austriacilor la cele austriace. Ei vor vedea cine va fi în desavantaj, căci în scurt timp tot ei vor fi aceia, care vor apela la noi. În *privința*

emblemelor încă putem fi toleranți, dor regimentele ungurești de infanterie și până acuma purtau pantalonii strâmți, er husarii atila și dolman, de ce n'am merge mai departe cu un pas și să le acordăm și un șiret *roșu-alb-verde*? În ce privește însă *jurarea* regimentelor ungare pe constituție, acesta nici decum nu se poate îngrădi, căci acesta ar fi *sfășiarea în două a armatei.*

Dealtmintrea — spunea politicianul austriac — chiar Maghiarii sunt aceia, care ar dori mai puțin separațiunea, fiindcă o separațiune a armatei ar implica și separațiunea economică, ceea-ce ar fi *fatal pentru Ungaria*, care economicesece și dealtmintrea este sdruncinată.

Revoluția din Macedonia.

E grozav ceea-ce sevăresc bandele de insurgenți în vilaetele acoperite acum de flacăra revoluțiunii.

Din Salonic se vestesce, că bandele lui Sarajoff au sevărsit ne mai pomenite atrocități în *Crușova*. Pe cei-ce n'au vrut să dea bani, i-au maltratat fel și formă. Unui preot turc i-au smuls limba, apoi i-au umplut gura cu carne de porc.

O scire telegrafică din *Constantinopol* spune, că Părta a comunicat reprezentanților diplomatici, că *e temere de atentate contra ambasadelor și consulatelor străine*, din care cauză e nevoie de largi mesuri de siguranță.

Prin *Belgrad* a sosit scirea, care am semnalat-o și noi ieri, că insurgenții au incendiat *Adrianopolul*. Diarele din Belgrad au vestit acesta prin ediții separate. Scirea însă nu e confirmată oficial din nici o parte, se crede deci că nu-i adevărată.

„*Le Petit Parisien*” publică următoarea depeșă din Constantinopol:

Partidul militar ar voi un război cu Bulgaria, ca să grăbescă o soluție. Dér Sultanul caută să-l evite cu ori-ce preț. El va consimți la tot ce vor cere marile puteri, chiar la autonomia administrativă a provinciilor Rumeliei, decât să se arunce într'un război din care scie, că Turcia nu va trage nici un folos.

Intr'acestea se remarcă cum-că Sultanul, în urma atitudinii luate de Rusia, după uciderea consulului ei din Monastir, își orientează politica mai mult spre Anglia.

O depeșă din Sofia confirmă scirea, că comitatul bulgaro-macedonean a pus Turciei următoarele condițiuni, spre a înceta lupta:

Să se formeze patru provincii, anume: Albania, Macedonia, Serbie-Veche și Tracia cu autonomie administrativă, sub suveranitatea Sultanului; să fie numit de cătră puteri un comisar la fie-care trei ani pentru toate provinciile; comisarul va fi însărcinat cu menținerea ordinii; Părta va numi un guvernator pentru fie-care

provincie la fie-care 5 ani, cu consimțământul puterilor.

Comisarul european va stabili o administrațiune egală în toate provinciile, fiind ajutat în acesta de un comitet ai cărui membrii să fie aleși de populațiunii. O armată internațională, de 50 de mii de oameni, sub comanda unui general dintr'un stat neutral, va ocupa provinciile până ce organizația lor va fi desevărșită; după acesta vor rămâne numai 25.000 oameni la dispozițiunea comisarului.

SCIRILE DILEI.

— 22 August v.

Archiducele Francisc Ferdinand a sosit ieri pe câmpul de manevre. La *Lipova*, unde a stat numai 5 minute, a primit omagiile fișpanului Victor Molnar. Moștenitorul a venit direct din Viena, fără a atinge *Budapesta*. La alocuțiunea fișpanului a răspuns scurt, mulțumind de cordiala primire. Din Lipova a plecat cu același tren spre gara Alioș, unde nu s'a făcut nici o primire. Aici archiducele s'a urcat pe calul său și se duse spre câmpul manevrelor.

„Nici dare, nici cătane”. Vice-președintele partidului independist, faimosul *Bela Barabas* a scris zilele acestea un articol asupra situațiunii. Barabas dice, că kossuthiștii nu vor ceda nimic din pretenșiunile lor și încheie așa: „Și *decă regele nu va ceda (!), n'are să fie nici dare, nici cătane*”. Amenințare cam deplasată.

Incendiu. Ieri pe la orele 11 $\frac{1}{2}$ a izbucnit un incendiu la șura economului Dumitru Voicu din Stupini. Voicu voia să-și triere bucatele, mașina era deja așezată în șură, când s'a dat alarmă, că arde. Tote bucatele i-s'au nimicit. Pompierii din Brașov numai la orele 2 aflară despre nenorocire, venise însuși Voicu să anunțe cazul. Când au sosit la Stupini, șura și bucatele arseseră deja. Paguba se evaluează la 6000 cor.

— Din *Subpădure* (lângă D. S. Martin) primim scirea, că Lună a fost un mare incendiu la preotul de acolo I. Anca. I-au ars șura, un grajd, numeroșe unelte economice aflătoare întrênsele și o elae de 60 caré fên. Paguba se urcă la 3000 cor.

Demonstrație irredentistă în Udine. În împrejurimile de la *Udine* se țin manevrele armatei italiene. Asistă și un atașat militar austriac. Aici au sosit din Triest, Görz, Trient, Rovereto, Riva și alte localități aparținătoare Austriei cam 30 de irredentiști italieni pentru a asista la sosirea regelui *Victor Emanuel*. Când regele sosi în Udine, ei îl întâmpinară cu stéguri în doliu și strigară: „Trăescă *Victor Emanuel*, domnul *Triestului*! Trăescă regele liberator!”

orî cărei influințe din afară, crează în virtutea fantasiei sale productive imaginea lumii din afară. Fantasia, pe care se întemeiază idealismul subiectiv al lui Fichte, identificându-se cu fantasia creatoare a poetului, filosofia se contopesce cu poezia, și aici e a se căuta gena școlii filosofice romantice.

Poesia antică, dimpreună cu filosoful-poet *Plato*, apoi *Shakespeare* și chiar și poezia medievală sunt deopotrivă apretiate de școlă romantică. Goethe e idealul poetic, er Fichte idealul filosofic al acestei școle. Reprezentanții principali ai școlii romantice sunt poeții *Friedrich Schlegel* (1772—1829), care pornesce pe bazele lui Fichte și întemeiază un cult sistematic al „genialității”, însă mai la urmă se perde într'o teosofie mistică, și *Novalis* (*Friedrich v. Hardenberg* 1772—1801), care consideră pe artist de un idealist magic (realitatea pentru el este un vis, er visul devine lume; poezia are pentru el absolută realitate: cu cât ceva e mai poetic, cu atât stă mai aproape de realitate.)

În concesiuni apropiate cu școlă romantică stau filosofii *Schelling* (1775—1854) și *Schleiermacher* (1768—1834). În aceeași categorie cade și filosoful *Schopenhauer* (1788—1860), întemeietorul pesimismului filosofic.

Pesimismul a fost pus în circulațiune deja pe la începutul vécului trecut prin poetul *Giacomo Leopardi* (1793—1837). În Germania a fost reîmprospătat prin filosoful *Arthur Schopenhauer* (1788—1860), un om trecut prin multe decepțiuni (tote încercările de a se ridica la o catedră universitară au fost zădărnice de colegii săi profesori; de aici ura lui neîmpăcată în contra profesorilor de filosofie și filosofi reputați ca *Fichte*, *Hegel* etc.) Studiile filosofice și le-a început la universitatea din Göttingen sub conducerea *scepticului* *Gottlob Ernst Schulze*; o influință decisivă au avut asupra conceptelor sale filosofice de mai târziu *filosofia indiană*, în care a fost introdus și inițiat prin orientalistul *Friedrich Maier*. De aici contradicțiile în sistemul său filosofic, mai ales între me-

tafisica și etica lui. Opera lui principală e „*Die Welt als Wille und Vorstellung*”, cea mai populară scriere a lui e „*Parerga und Paralipomena*”. Idealul eticii sale e negațiunea vieții, negațiunea, suprimarea voinței de a trăi, er ținta finală Nirvana.

Influențat și de școlă romantică, *Schopenhauer* pornesce pe urmele lui *Kant* numai cât pe când acesta susține, că obiectele le percepem numai ca fenomene, așa dără numai așa, precum ni-se presentă—*Schopenhauer* crede din potrivă, că percepem de-adreptul obiectul, întréga lui ființă, așa precum putem percepe și ființa noastră proprie, propriul nostru intern.

Esența ființei noastre psihice, așa precum se manifestază în interiorul nostru — este *voința*.

Voința e luată aici în sensul cel mai estins al cuvântului și se coboră până la instinctul inconșciului în natura anorganică. Totulul tinde spre viață: „voința de viață” (*Wille zum Leben*) stăpânesce totul; această voință nu cunoșce margini, nici când nu e pe deplin satisfăcută, ci

vecinic reprimată. Voința e o continuă dorință neîmplinită: de dorit, dorim numai de ceea-ce avem necesitate. Astfel totă străduința noastră, întrucât rezultă din nemulțumirea cu starea actuală, așadără din necesitate nu poate fi decât *suferință*, cât timp necesitatea nu e delăturată; er întrucât e satisfăcută pentru scurtă durată, trebuie să se preschimbe în *urât*. Durerea și uritul devin astfel cei doi demoni ai vieții.

Caracterul „empiric” al omului e determinat de 3 mobiluri distincte: a) *egoismul*, care vrea binele propriu b) *reutatea*, care vrea răul altuia și c) *compătămirea* (mila), care vrea binele altuia. Fundamentul moralei este compătămirea.

Etica lui *Schopenhauer* e *etică negativă*, și nu se opresce la simpla compătămire la suferințele altora, ci culminează în anihilarea nu atât a vieții, ci a „voinței de viață” prin ascesă. Compătămirea ușurează suferința, ascese o delătură defintiv prin suprimarea voinței de viață. Viața e nedespărțită de durere; astfel cât

Corpul grănicerilor români creat pentru paza frontierei va avea de păzit: compania I cu reședința la Severin linia frontierei Dunărei, de la Calafat — Verciorova și de aci linia munților până la vama Rîul Vadului; compania II cu reședința la T. Măgurele linia Dunărei de la Calafat — Călărași; compania III cu reședința la Galați linia frontierei din Dobrogea, de la Ostrov — Mangalia și apoi linia mării pe la Sulina și de aci linia Dunărei, până la gura Prutului; compania IV cu reședința la Ungheni linia Prutului până la intrarea sa în țară; compania V cu reședința la Burdujeni de la Prut — Valea Oituzului; compania VI cu reședința la Predeal linia frontierei de la Valea Oituzului — Valea Oltului.

Morțea unui jidov fanatic. O telegramă din Paris anunță, că *Bernard Lazare*, unul din cei mai fanatici apărători ai lui Dreyfus, a încetat din viață. Se știe, că Bernard Lazare a fost și în România, unde populațiunea israelită l'a primit ca pe un Mesia în Iași și București. Reîntors în Paris, Bernard Lazare a scris o serie de articole pline de neadevăruri și de insanități la adresa României.

Oficerii bulgari, printr'un ordin de zi al comandantului garnisonului din Rusciuc, au fost opriți de a trece în România, atât în uniforme reglementare, cât și civili.

Post vacant de medic. Ni-se scrie, că în Valcău (com. Sălăgiului) este vacant postul de medic. Ținutul fiind românesc, ar fi de dorit să concureze un medic român. Pretura e în Crasna (Szilagy-Kraszna). Terminul concursului nu ni-s'a comunicat.

Logodnă. D-l Petru *Bărbat*, notar cercual în Șercăița s'a logodit cu d-șora *Marióra Micu* din Poiana-Mărului.

Conferență episcopescă. Din *Strigoniu* se anunță, că după întorcerea primatului *Vaszarj* din Budapesta, se va ține o conferență de episcopi rom. cat. în *Strigoniu*.

Decese în urma bălei de mare. În cele din urmă 14 zile fiind furtuni mari pe canalul Mănecei, patru decese au fost declarate de medici, ca rezultând din băla de mare. Un American, care voia să viziteze insula Man a căzut mort la debarcader. Medicii au constatat, că avea slăbiciune de inimă și în urma acesta n'a putut suporta consecințele bălei de mare. Pe un vapor, ce mergea în Scoția muriră în urma bălei de mare un steward și un pasager. Pasagerul muri de istovire, er steward-ul din cauza, că i-s'a rupt o arteră. Ultima victimă a bălei de mare fu un negustor italian, care sosi Duminecă din Genua la Londra. Acesta suferia de un început de pneumonie, care i-s'a agravat în urma bălei de mare și a doua zi a murit. — Precum se vede din acestea, nu e de loc de glumit cu băla de mare, cum

se obișnuiesc de comun de cătră cei-ce sunt mai norocoși și neavând nici habar de furtună, petreo de minune pe socotela tovarășilor de călătorie.

Reprezentare cu explicații Homes & Fey. Imprejurarea, că părechea de artiști a devenit atât de repede populară în Brașov — dovadă sala plină la cele 2 reprezentații — i-a îndemnat să mai dea 2 reprezentații, anume Sâmbătă în 5 Septembrie și Duminecă în 6 Septembrie la orele 8 seara în sala cea mare a casei de concerte. Cu această ocaziune mediul legat va da explicații fiind lumină deplină în sală și perdeaua ridicată. Domnul Homes a făcut studii în călătoria sa, cu deosebire în America și este cel mai autorizat cunoscător al acestui teren și trebuie să fie foarte interesant a fi introdus în misterii spiritismului de cătră un cunoscător atât de excelent în materie. Programul va fi cu deservire nou și va fi executat cu dibăcia, — pe care am admirat-o de-altmintea la cele 2 reprezentații de până acuma — așa că timpul trece așa de repede, încât publicul nici nu bagă de seamă. Rar poate avea cine-va ocaziune a vedea asemenea reprezentații bine reușite. Biletele se vînd în cancelaria teatrului de la 9—12 a. m. și de la 3—6 p. m. și prețurile au rămas aceleași moderate, cu totă căutarea cea mare.

— Partea cea mai interesantă a reprezentației de aseră, la care a asistat un public foarte numeros, a fost fără îndoială aceea din domeniul mnemotehnicii. D-na Homes, cu ochii legați, numia cu cea mai mare precizie ori-ce fel de obiecte ale membrilor din public, felul acestor obiecte, valoarea lor, numii de pe monete, numele proprietarului obiectului, în fine tot ce i-se cerea să numească. Foarte interesant a fost și punctul „mediul legat“, care a stors admirațiunea tuturor. D-l Homes a excelat prin perfectă dexteritate în exercițiul de permutații de numeri.

Toți Bulgarii din România, cari au făcut armata în patria lor, primesc ordine de mobilizare, unii prin agenți bulgăresci, alții prin scrisori recomandate. Cea mai mare parte din ei, în urma primirii acestor ordine au început să plece. Guvernul român, luând cunoștință de acest lucru, a dat ordine, la toate punctele de frontieră, ca toți Bulgarii, cari trec din România în Bulgaria, să fie trecuți într'un registru special, unde să li-se ia numărul pașaportului, numele, pronumele și semnalmentele, pentru-ca în urmă să nu mai fie lăsați a intra în țară.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curții c. și r. din Viena Tuchlauben Nr. 9 își recomandă amatorilor de fotografie, articolele sale necesare pentru a fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conținând prețurile.

timp viața cercă să se afirme, suferința progresază; negațiunea voinței de viață trebuie să conducă la deslegare și absolută ușurare. Lumea noastră e cea mai rea posibilă (*pessimum*) și numai ceva ar trebui să fie mai rea, ca să se disolve sub greutatea rătăcii sale; de aici pesimismul lui Schopenhauer. Numai contemplațiunea purificată de durerile voinței, absoluta renunțare și resignațiune, readuce sufletul în starea sa de echilibru: absoluta linisce și seninătate, *Nirvana* budhistă, în opozițiune cu lumea valurilor și nălucirilor înșelătoare (*Sansara*).

Dintre urmașii lui Schopenhauer acela, care a încercat să îmbrățișeze cu mai multă profunditate pesimismul și-l proclamă ca exclusiv fundament al unei etici raționate este *Eduard von Hartmann* (născut 1842; scrierea principală „*Philosophie des Unbewussten*“). — Pesimismul devine în curând filosofia de modă în Germania, mai ales în literatură. Aparițiunea simptomatică își are izvorul nu atât în decadența publică și privată a

moravurilor și în lipsa de alte ideale și probleme mari social-naționale, cât mai mult într'un fel de *sugestiune socială*. (Cf. Ueberweg-Heinze, Grundriss der Geschichte der Philosophie, IV, pg. 203). Așa-dără și în Germania, ca și la noi în urma lui Eminescu, pesimismul a fost mai mult un fel de maimuțarie. În timpul din urmă însă băla pesimismului a scăzut în mod simțitor și la Germani, întocmai ca și la noi.

Că budhismul prin etica și mitologia sa fantastică își are farmecul și poesia sa deosebită, nu începe nici o îndoială. Numai astfel putem înțelege, cum spirite dealtmintrelea ridicate, însă cu aplicațiuni pronunțate poetice și se „adaugem și pesimiste, ca *Schopenhauer* și prin mijlocirea lui și *Eminescu* al nostru, s'au putut lăsa captivate de filosofia quietistă a budhismului și de poezia altruistă și induieștore a *Nirvanei*.

(Va urma.)

Fundațiunea lui Gozdsu.

Sediințele reprezentanței fundațiunii lui Gozdsu, s'au terminat Marți în 1 Septembrie.

Obiectul principal al sesiunii de toamnă este votarea stipendiilor pe anul școlar, care se începe cu 1 Septembrie.

S'au votat în total stipendii vechi și noue 154, în sumă de 78,400 cor. 95 fl.

Și anume pentru:

32 rigoroșanți, cărora li-s'a rezervat restul stipendiului ultim, în sumă de . . .	C 14,450-95
57 juriști	„ 29,650—
14 mediciști	„ 8,000—
13 filosofi	„ 13,000—
6 tehniciști	„ 4,500—
5 montanisticiști și silvicultori	„ 2,700—
1 candidat de profesor la școala comercială	„ 800—
10 gimnasticiști	„ 3,200—
14 cadeți	„ 5,600—
1 candidat de notar	„ 400—
1 farmacist	„ 400—

154 Total C 78,400-95

În anul expirat s'a promovat întru doctori 12 stipendiști, și anume: 9 în drepturi, 2 în științele administrative și 1 în medicină.

S'a constatat, că mulți dintre stipendiști, mai virtosii universitarii din Clușă, n'au satisfăcut datorinței de a-se înscrie la *studiul limbii și literaturii române* și de a cerceta biserica în Dumineci și sârbători, și din acest motiv s'a luat un conclus. prin care se admoniează stipendiștii, ca să-și împlinescă și această datorință, căci la *din contră nu li-se va licuیدا stipendiul*. („T. R.“)

Incendiarea vaporului „Vaskapu“.

Miercuri după prânz, o telegramă sosită la filiala S. W. Hofman din Burgas, a înștiințat agenția Hofman din Galați, că vaporul „Vaskapu“ plecând din Varna pentru Constantinopole, la câți-va kilometri de portul Varna, s'a produs o explozie pe bordul vasului și întregul vas a fost cuprins de flacări. Imediat s'a telegrafiat la Constantinopol pentru a se trimite alte vapori în ajutorul celui incendiat.

Victime ale acestei explozii au căzut d-nii: A. W. *Letis*, primul comandant, *Cazimiro Descovică*, al doilea căpitan, *Persică*, al treilea ofițer, și un tânăr anume *Lendovi*, funcționar superior la agenția S. W. Hofman în Budapesta, care plecase cu acest vapor la Constantinopol. Șese marinari au dispărut.

Vaporul „Vaskapu“ a mers prin valurile mării, fără a avea comandant, de-ore-ce la prima explozie, cei trei căpitani au căzut victime.

Până în prezent nu se cunoște numărul victimelor. Se crede, că și alții din personalul vaporului s'au pierdut în valuri.

Cauza acestei explozii nu se cunoște, după unii se dice că cazanul ar fi făcut explozie, er după alții, că la plecarea vaporului din Varna s'ar fi aruncat o bombă de dinamită și că de aceea primul mecanic și ceilalți omeni, cari se aflau jos la mașină, nu au suferit nimic.

Vaporul „Vaskapu“ plecase din Galați, încărcat cu 80 vagoane scânduri și lemnărie de construcție, și 30 vagoane zahăr, ciment și diverse mărfuri destinate pentru Constantinopol.

Pagubele cauzate de această explozie se ridică la vre-o 5—6 sute de mii lei.

Pe de altă parte, după o telegramă din Sofia, se afirmă, că vaporul „Vaskapu“ a explodat în urma unei explozii de dinamită. Se dice, că dinamita era să fie trecută ca contrabandă. Incendiul de pe vapor a izbucnit la 12 miluri de Mesembria și vaporul ardând s'a împlântat într'o bancă de nisip. Vaporul ducea cantități de lemnărie și afară de personalul echipagiului se mai aflau pe el 45 pasageri.

Se crede, că numărul morților și răniților e de 28.

O altă telegramă din Sofia aduce versiunea, că trei bastimente și nu unul, ale societății ungueresce de navigație pe Dunăre s'au incendiat aproape de Mesembria. Cei trei căpitani ai vaselor, șese ma-

rinari și 19 călători s'au înecat. Incendiile au fost pricinuite de exploziuni de dinamită, cari au avut loc aproape în același timp pe câte-și trele vasele.

S'a deschis o anchetă.

Avis școlar.

Anul școlar 1903—1904 la gimnasiul nostru rom. gr. or. din *Brad*, se va începe cu 1 Septembrie st. v. Inscriserile și esamenele de emandare se vor face din 1—5 Septembrie.

Tinerii, cari doresc a fi primiți în cl. I. gimnasială, seu și în clasele normale, sunt datorți a se presenta la dir. gimnasială însoțiți de părinții seu tutorii lor și provăduți cu estrase de botez și cu atestatele școlare ale semestrului ultim, eventual și cu certificat de revaccinare.

În cl. I. gimn. se primesc numai acei elevi, cari au împlinit etatea de 9 ani, der nu sunt mai mari de 12 ani.

În privința primirii seu neprimirii celor mai mari de 12 ani, decide conferința corpului profesoral.

Elevii din școlile populare se vor supune unui examen și se vor primi după pregătirea lor pe cl. III seu a IV normală, eventual chiar și în cl. I gimnasială.

Didactrul la gimnasiu e: pentru cei din tractele gr. or. și gr. cat. ale Bradului și a Hălmeagului, ca fundatōre, pe an 16 cor., er pentru cei din alte tracte și streinii 24 cor.

Pentru bibliotecă plătesc toți elevii pe an 2 cor., er în fondul elevilor bolnavi 1 cor.

În cl. III norm. nu e didactru, în cl. IV. norm. numai 4 cor. pe an. Elevii sâraci, însă diligenți și cu purtare morală bună, se scutesc de didactru, seu se împărtășesc de alte ajutōre seu beneficii, din isvōrele modeste, de cari dispune institutul nostru cultural.

Fără scirea și consensul direcțiunei, elevilor nu le este permis a ocupa cuartir.

Brad, în 16 August 1903.

Direcțiunea gimnasială:
George Păreu,
dir. gimn.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 3 Septembrie. Majestatea Sa a sosit ađi la orele 8 seara. De la gară s'a dus direct la palat.

Budapesta, 4 Septembrie. Contele *Khuen-Hedervary* a fost primit ađi în audiență la palat.

Viena, 3 Septembrie. Regele Angliei a plecat ađi la orele 10 din Viena. La gară era prezent și Maj. Sa *Francisc Iosif*. Despărțirea celor doi monarhi a fost foarte cordială.

Viena, 3 Septembrie. „*Fremdenblatt*“ desminte scirea diarului „*Hazank*“ privitoare la o mobilizare parțială.

Belgrad, 3 Septembrie. Membrii statului major bulgar, cari doresc războiul, pregătesc un manifest în care provōcă poporațiunea la răscōlă și pretind, ca Serbia și Bulgaria să intervină.

Sofia, 3 Septembrie. Profesorul *Michailowski* agită viu poporațiunea la răscōlă, vestind războiul contra Turciei. Poporațiunea îi urmăzează cu fanatism.

Sofia, 3 Septembrie. După sciri sosite aici, Marți a fost proclamată revoluția în valea riului *Struma* pe ambele sale maluri, sub cōstele occidentale ale muntelui *Rhodop*. Insurecțiunea a condusă de ofițeri bulgari în rezervă.

Literatură.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra scrierei de curând apărute a d-lui prof. *N. Sulică: Noțiuni generale din istoria literaturii române* (latine), singura scriere competentă de felul acesta la noi, cuprinsă într'o clară și frumoasă limbă românească. Cartea apărută în editura librăriei *N. I. Ciurcu* (preț 2 corōne), o pot ceti cu folos toți iubitorii de înaintare.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov. se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Românii Seceleni. Causa decadenței lor economice și mijloacele de îndreptare. Disertațiune de Ioan I. Lăpădat. 30 bani plus 5 bani porto.

Tribly, roman în românește de Afina Tuscia. Prețul 2 cor plus 20 bani porto.

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popoarelor și aplicațiunile lor la națiunea noastră“ de Ioan Clinciu profesor în București. Prețul 2 cor. (+ 10 bani porto.)

Cartea Sătenului, romanele de Em. Pârdeanu cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In veltore“ romanele și impresii de Vlăduț, cor. 1-25 (porto 10 b.)

„Amicul tinereții“, Anul I. fôia de cunoștințe folositore de prof. I. Moisil-legat în păreți tari costă 5 cor. (por. 20 b.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sêu Prîbeagul îndrăgostit Tradusă de Dr. T. Prețul 60 b. (+ 6 b. porto.)

Buchetul, culegere de cântări bătrânești și naționale de I. Pop Reteganul. Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de L. Rudow-Suciu. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

125 chivitură de cărți strigă feciorii în joc, de I. P. Reteganul. Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Noapți de erno romanele pentru popor, de George Simu. Conține romanele cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul cor, 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opșaguri, cât cioplite. cât pilite și la lume împărțite, de I. P. Reteganul. Vre-o 60 de poezii glumete. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schițe din Italia de Teodor Bulc. prețul 2 cor. (+ 20 b. porto.)

Amintiri din Grecia de Teodor Bulc; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto.)

Poesii populare despre Avram Iancu adunate și publicate de Simeon Fl. Marian. Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto.)

Musa Someșană, poezii populare din jurul Năsăudului, culese de Iuliu Bognariu. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tractat introductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Prețul corone 3.60 (plus 30 b. porto.)

Dracul, romanele de V. R. Buticescu. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 20 bani (cu porto 25 bani.)

Țigani, schiță istorică, de I. P. Reteganul. Prețul 1 cor. (+10 bani porto.)

Cuvinte de aur sêu învățături înțelepte date de un părinte fiului sêu. Din operele lui I. H. Campe, tradus în limba română de Ioan Sonea preot gr. cat. în Seplari. Cu permisiunea prea Venerabilului Ordinariet 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

Excursiuni pe muntii Țerei Bârsei și ai Făgărașului din punctul „La om“ de pe „Buceci“ până dincolo de „Negoiul“. Descoberiri, întregite cu schițe istorice despre Castelele și țera Făgărașului de I. Turcu, protonotar pensionat al comitetului Făgăraș. Prețul 2 lei plus 10 b. porto.

Cartea ilustrată pentru copii și copile de George Simu. Această broșură conține poezii istorice și morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani (+ 56 b. porto.)

Trandafiri și Viorele. Poezii populare culese și ordinate de Ioan Pop Reteganul. Ediț. III. Prețul redus 60 bani (+ 10 b. p.)

Versuri de dor, adunate din poezii române de A. Prețul 50 bani (+ 5 b. porto.)

Doi prinși în cursă, comedia într'un act de A. Kellner localisată de I. Em. Bobancu. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto.)

Dr. Iosif Frapporti prelucrată de Ioan Papiu. Prețul 60 bani plus 10 bani porto.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

Dinu Millian roman. Nenuica sfânt. de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

Feciorul Popoi. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. Rocha Catipei. Amedeo Madini. Din viața tristă. După natură. Balaureatul, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul prezentat împăratului Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovici în omelele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc și

alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul Dr. E. Dănuș. Un exemplar broșat costă 1 coronă (+ 5 b. porto.)

„Clupe de repaus“ de Sorcovă. Un volum elegant, care pôte ocupa loc pe masa ori-cărui salon. Prețul 2 corone. (Pentru România 2 Lei 50 bani) porto extra. Cr-dem a fi de prisos a mai recomanda în special această nouă apariție literară. În acest volum găsim un limbaj frumos românesc și niște povestiri scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cetit-o totă. Se pôte procura la Tipografia A. Mureșianu pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 bani porto.

„Pe pragul mormântului“, de prețul G. Simu, conține versuri funebre pentru popor și pentru inteligenți. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto.)

Proză și versuri fabule de Gr. M. Alexandrescu prețul 30 b. plus 5 b. porto.

— A apărut tomul I. din **„Romanele“** de Vasile Ranta Buticescu. Broșura are 286 pagini și conține istoriore frumoșe scrise într'un limbaj plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Musică. A apărut de curând în Viena un caiet de compozițiuni ale mult talentatului compositor român Ioan Scărlătescu. Acest caiet de valoare conține 4 cântece pentru voce și pian foarte frumoșe, între cari se află și o mândră **Doină**, care are ca text o poezie de Eminescu.

Prețul unui caiet e de 3 corone plus 5 bani porto și se află de vânzare la tipografia A. Mureșianu în Brașov.

„Sfaturi de aur“, pentru sătenii români de totă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto.)

Vinuri din pome, de Gr. Halip prof. Este o carte în care se dau explicați și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite pome. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

Imbunătățirea stării sătenului, de Gr. G. Peuceșu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grâului“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru școlile populare, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Păcățian. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

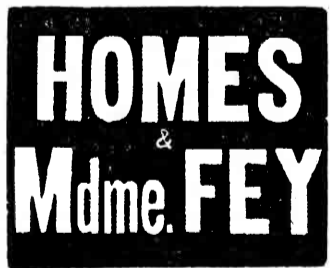
Sala de Concerte.

Sâmbătă în 5 și Duminecă în 6 Septemvrie 1903.

Séra la 8 ore.

Încă numai 2 reprezentații,

Cu program nou, și explicarea mediului legat, cu cortina de schisă și iluminăție completă.

Experimente noue și uimitore de Psihologie. Ipnosă, Anamnestie, Telepatie și Somnabulism.

Pentru prima oră în Europa:

MEDIU CLAR VÊPÊND, experiment original al Dómnei Homes-Fey.

Prețurile locurilor: Balcon 2 c. 40 b., Fauteuil 2 cor., I. Parchet 1 cor. 40 b., II. Parchet 1 cor. 20 b. I. Rang 1 cor. 20 b., Lou de stat Galerie 1 cor. 20 b., Partere 80 b., militari și studenți 60 bani. Locul ultim 50 bani.

Vândarea biletelor în cancelaria teatrului, în curte (la casa de Concerte) înainte de prânț dela 9—12 ore și după prânț dela 3—6 ore.

Deschiderea casei séra la 7 ore.

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Sept. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	118.80
Renta de corone ung. 4%	97.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.45
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.15
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.—
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.40
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	200.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	155.10
Renta de hârtie austr.	100.—
Renta de argint austr.	100.—
Renta de aur austr.	199.95
Rente de corone austr. 4%	100.40
Losuri din 1860.	153.40
Acții de-ale Bâncoi austro-ungară.	15.80
Acții de-ale Bâncoi ung. de credit.	712.—
Acții de-ale Bâncoi austr. de credit	643.50
Napoleondori	19.05
Mărci imperiale germane.	117.30
London vista	239.05
Paris vista	95.05
Note italiene	95.10

Cursul pieței Brașov.

Din 4 Sept. n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.96	Vând.	19.—
Argint român.	18.80	„	18.92
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusescoi	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.10	„	117.50
Lire turcescoi	21.50	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.26 1/2

Se primesc fetițe

în gazdă cu întreținerea întregă, cu preț convenabil, la o distinsă familie germană, unde pot învăța clarvir, franțuzește și englezește. **Brașov, strada neagră nr. 8.** 1—3.1092.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sêu lunare.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provédută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pântece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai dărite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alina durerile de soldină și reumatism și a altor urmări de rēcělă. Prețul unei sticle originale plumbate, Corone 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 (Cinci bucăți Corone 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gllnic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anumit preparatele provédute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoșil, Teutsch & Tartier.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“